

1947 m. liepos 14 d.

Miela mama,

Žinau, kad tu žinai, kas įvyko šią dieną šeštą ryto prieš dvylika metų. Kaip galėtum nežinoti? Tą dieną mes atėjome, o tu išėjai, bet šiandien nenoriu liūdėti. Noriu būti laiminga ir viską tau papasakoti. Pradėsiu nuo pradžių. Tu tikriausiai ir pati viską žinai, nors gal ir ne. Galbūt ne visą laiką į mus žiūrėjai.

Jau dabar džiaugiuosi, kad man sueis dvylika. Tai daugiausia metų, kiek man kada nors yra buvę, bet skaičius lengvas: lengvas ištarti, lengvas suskaičiuoti, lengvai padalijamas pusiau. Kažin ar Amilas apie šią dieną galvoja panašiai kaip aš? Ar jam patinka būti dvylikos?

Pabudome šiek tiek prieš septynias. Mudu su Amilu paprastai pramiegam savo gimimo valandą. Pabudę atsistojam prie sienos, kurioje aštriu akmeniu įrežtos žymos. Niekas apie jas nežino. Pamatuojau Amilą, jis – mane, paskui palyginam, kiek per metus užaugom. Amilas pagaliau pavijo mane.

Tėtis sako, kad vieną dieną jis praaugęs mus visus. Sunku patikėti.

Tėtis padovanojo man tavo auksinę grandinėlą su mažyčiu rubino pakabučiu. Papuošalus jis man dovanoja nuo tada, kai sulaukiau septynerių. Dabar jau turiu dvi auksines apyrankes, du auksinius žiedus, žiedelio formos auksinius auskariukus su smaragdais ir rubino pakabutį. Tėtis sako, kad papuošalus turiu saugoti ypatingoms progoms, bet pastaruoju metu tokių nepasitaiko, taigi nešioju visas brangenybes ir niekada jų nenusiimu. Nenumanau, kur jis viską laiko, bet kaskart per gimtadienį prie mano lovos atsiranda naujas papuošaliukas tamsiai mėlynoje aksominėje dėžutėje su auksiniais apvadėliais. Ją atvožusi pamatau žvilgantį mėlyno atlaso pamušaliuką. Kai išsiimu papuošalą, tėtis visada paprašo gražinti dėžutę.

Niekam to nesakau, bet dėžutės noriu dar labiau nei papuošalo. Noriu, kad ji būtų mano ir nereikėtų jos atiduoti. Galėčiau susirasti kokį daikčiuką: akmenėlį, lapą, pistacijų kevaliuką – ir įsidėti į dėžutę. Šie daiktai, lyg mostelėjus burtų lazdele, bent vienai dienai taptų stebuk-

lingi. Gal pasibaigus papuošalams jis man leis pasilikti dėžutę?

Noriu papasakoti tau apie šį dienoraštį, kurį rašau. Šįryt gavau jį dovanų nuo Kazi, įvyniotą į rudą popierių ir surištą sausos žolės stiebėliu. Jis dar niekada per gimtadienį nedovanojo man dovanų. Kartą skaičiau tokį anglišką apsakymą, kur mergaitė per gimtadienį gavo didelį rausvą tortą ir dovanų, įvyniotų į žvilgų popierių, surištą kaspinais. Prisimčiau dovanėles, kurias mums nuolat dovanoja Kazi: tai saldainiuką pakiša po pagalve, tai atneša iš daržo prinokusį pomidorą, jį supjausto, pasūdo, apibarsto raudonomis paprikomis ir paduoda lėkštėje. Tortai ir kaspiniai tikriausiai puiku, bet kas gali būti geriau už tobulą pomidorą?

Dienoraštis aptrauktas raudonu ir violetiniu šilku, papuoštu žvyneliais ir veidrodiniais stikliukais. Popierius storas, kietas, sviesto spalvos. Ne liniuotas, ir man tai tinka. Dar niekada neturėjau dienoraščio. Įteikdamas jį man Kazi pasakė, kad laikas pradėti užrašinėti įvykius, ir tai būsimanti mano užduotis. Pasak jo, kas nors turi rašyti istoriją, o suaugėliai per daug užsiėmę. Nenučiuokiu,

apie kokią istoriją jis kalba, bet nusprendžiau kasdien rašyti dienoraštį, jei tik pavyks. Noriu tau viską papasakoti taip, lyg rašyčiau romaną, pavyzdžiui, „Džiunglių knyga“, tik čia nebus gyvūnų. Noriu viską perteikti kuo tiksliau, kad tau būtų lengva įsivaizduoti. Noriu prisiminti, kas ką pasakė ir padarė, bet nenoriu žinoti pabaigos, kol jos neprieisim.

Amilui Kazi padovanojo penkis anglies pieštukus. Penkis! Be to, jis mums prie puri pagamino ryžių khirą. Nežinau, ar pasauly gali būti kas skanesnio. Amilas, dažniausiai valgantis per greitai, desertą kabino mažais kąsniais ir taupė kaip įmanydamas. Manau, jis tai darė tik todėl, kad aš baigusi pavydėčiau. Valgydamas jis kartais pakeldavo galvą ir nusišypsodavo. Apsimečiau, kad man tai nerūpi. Kartais jis saldumynus atiduoda man, tik ne ryžių khirą.

Bet šiandien mes vėlavom, taigi Amilas negalėjo visą amžinybę kramsnoti savo khirą. Tėtis nunešė lėkštes ir liepė ruošti. Amilas pradėjo niurzgėti, kaip jam nepatinka mokykla, kaip norėtų būti suaugęs ir dirbti ligoninėje kartu su tėčiu.

– Būgnai iš tolo visada gražiau skamba, – kaip visuomet atsakė tėtis ir išginė mus pro duris.

Pasakysiu dar vieną paslaptį, tik nesupyk. Mudu su Amilu nenuėjom į mokyklą. Pasukom į cukranendrių lauką už miesto ir vaikščiojom po jį kaip po labirintą. Laužėm stiebelius ir kramtėm. Vėliau susėdom medžio pavėsyje. Amilas piešė vabalus, o aš skaičiau. Vėliau mieste iš vežimėlio nusipirkom bulvinių pakorų, vildamiesi, kad niekas nepaklaus, kodėl mes ne mokykloje. Pakoros buvo apskrudusios ir gerai pasūdytos. Amilui jos pasirodė per sūrios, o man patinka liežuviu justi druską – jos skonis išlieka dar ilgai pavalgius.

Amilas mielai išvis neitų į mokyklą, per dienų dienas pieštų ir žaistų. Viską darytų, kad tik nereikėtų mokytis. Jis labai gražiai piešia. Žinotai? Man mokykloje patinka, tik nenoriu, kad per mūsų gimtadienį Amilas liktų vienas. Jei tėtis sužinotų, kad nebuvom mokykloj, ant Amilo supyktų kur kas labiau nei ant manęs. Taip jau yra. Anksčiau tėtis į Amilą žiūrėjo kitaip. Amilas buvo tėčio numylėtinis. Veikiausiai todėl, kad jis judresnis, linksmesnis ir džiugesnis už mane. Bet

dabar, kai Amilas nebe mažas mielas vaikas, tėčio nuostata pasikeitė.

Kai mums buvo septyneri ar aštuoneri, Amilas pabėgo iš namų. Nuo to viskas ir prasidėjo. Tėtis grįžo po sunkios dienos ligoninėje ir per vakarienę subarė Amilą, kad tiek daug šypsosi ir atrodo juokingai. Amilas ėmė dar daugiau šypsotis.

Tada tėtis pasakė:

– Amilai, tu nemoki skaityti. Tu per daug žaidi ir pieši. Turi surimtėti, antraip iš tavęs nieko neišeis.

– Tai gal man geriau išeiti? Ar tada būtum patenkintas? – paklausė Amilas.

Jis laukė, kad tėtis ką nors pasakytų, bet tas toliau valgė tylėdamas. Amilas pakilo ir išėjo iš namų. Praėjo valanda, o jis vis dar negrįžo, tad išėjau ieškoti. Išlandžiojau sodą, pašiūrę, Kazi ir Mahito trobeles, visas kertes, kur jis galėjo nulįsti. Netgi apžiūrėjau sandėliuką ir tėčio spintą. Tėtis elgėsi lyg niekur nieko, tada aš pasakiau Kazi, kad nerandu Amilo, jis pasikalbėjo su dadi, dadi pasikalbėjo su tėčiu ir galiausiai šis su žibintu išėjo į lauką. Aš gulėjau lovoje ir svarsčiau, ką daryčiau, jei Amilas nebegrįžtų. Neįsivaizdavau, kaip reikėtų gyventi be

jo. Girdėjau, kaip grįžo tėtis, laukiau, kada išgirsiu Amilo balsą ar žingsnius, bet nieko nesulaukiau. Stipriai apsikabinau savo lėlytę Di ir pravirkau. Galiausiai užmigau. Apyaušriais pabudusi pamatčiau lovoje šalia manęs saldžiai miegantį Amilą. Net suabejojau, ar tik nesusapnavau šio įvykio.

– Amilai, – atsikėlusi pabaksnojau jį. – Kur buvai? Ar tėtis žino, kad grįžai?

– Tėtis žino, kad grįžau, – mieguistu balsu atsakė Amilas. – Nuėjau į miestą ir ėjau vis tolyn. Nenorėjau sustoti. Bet tėtis mane surado.

– Jis pyksta? – paklausiau.

– Tėtis visada ant manęs pyksta. Nesvarbu, šypsaisi ar ne. Niekada nebūsiu toks, kokio jis norėtų.

– Netiesa, – paprieštaravau ir uždėjau ranką jam ant peties.

Amilas nusigrėžė. Ko gero, dėl tėčio jis buvo teisus. Po to vakaro, kai pabėgo iš namų, tėtis, regis, nuolat niršo ant Amilo vien už tai, kad jis Amilas.

Širyt tėtis Amilui ant lovos padėjo knygą, nors paprastai per gimtadienius dovaną gaudavau tik aš. Tądien šventykloje atlikdavome pūdžą, auko-

davom dievams glėbelius lapų ir saldumynų, kad būtų geri metai, bet širyt tėtis apie tai net neužsiminė. Galbūt eisim rytoj. Tėtis nemėgo lankytis šventykloje. Ten užeidavom tik per mūsų gimtadienį ir per Dyvalį, nes dadi labai prašydavo. Kartais tėtis ją palydėdavo, o pats laukdavo lauke. Man visada patikdavo tos išvykos. Traukdavau į save degančių lempų dūmus. Man netgi patiko metalu atsiduodantis švėstas vanduo. Klausydamasi tylių giesmių ir maldų pasijusdavau mylima, tarsi tu žiūrėtum į mane. Nors turbūt neverta tavęs ieškoti hinduistų šventykloje.

Amilo knyga labai graži. Tai „Mahabharata“, storas pasakojimų rinkinys su auksinėmis raidėmis ant viršelio ir spalvingais paveikslėliais viduje. Amilui labai patiks piešiniai, bet knygos jis neskaitys. Amilas tvirtina, kad jam nesiseka skaityti, nes žodžiai šokinėja ir keičiasi jam prieš akis. Tėtis mano, kad jis meluoja, nes tingi ruošti namų darbus. Bet aš tikiu broliu. Matau, kaip jis prisimerkęs, suraukęs kaktą įdėmiai tyrinėja raides. Matau, kaip jis stengiasi. Kartais jis net apverčia knygą aukštyn kojomis, bet sako, kad ir tai nepadedą. Man atrodo,

kad Amilas šiek tiek stebukladarys. Jo akyse viskas virsta menu. Galbūt tėtis vylėsi, kad gavęs tikrai gerą knygą Amilas pradės skaityti.

Šiandien tėtis nesibarė, kad pabėgom iš mokyklos. Ko gero, mūsų direktoriai nepasiuntė jam raštelių. Jaučiuosi pavargusi, turiu išgerti šilto pieno ir eiti į lovą. Amilas jau kietai miega, tyliai švilpčiodamas pro nosį. Nusprendžiau, kad vakaras – geriausias laikas rašyti tau. Tada niekas manęs neklausinės.

Myliu tave, Niša

1947 m. liepos 15 d.

Miela mama,

Šįvakar spėsiu papasakoti tik vieną dalyką, nes vokai sunkūs kaip šlapios paklodės. Tėtis labai pyksta. Žinojau, kad pyks išgirdęs, ką padarėm. Amilo direktorius nusiuntė jam raštelį. Maniškis

ne. Šįryt tėtis pasodino Amilą į kampą ir nedavė pusryčių. Amilas neklausinėjo, kodėl aš likau nenubausta, nors tėtis turėjo žinoti, kad ir aš pabėgau iš pamokų. Manau, todėl, kad aš mokausi gerai, o Amilas ne. Suvalgiau tik vieną čiapatį, kitą įvyniojau į servetėlę ir įsikišau į vadovėlį, kad paduočiau Amilui, kai niekas nematys.

Manau, labiausiai mus myli Kazi. Žinoma, tėtis irgi myli, nes jis tėtis, o dadi myli todėl, kad ji mūsų senelė. Jie privalo mus mylėti, bet tėtis per daug dirba ir neturi kada rodyti meilės, o dadi per sena. Tėtis dirba kasdien, net sekmadieniais. Turbūt turi dirbti, nes jis gydytojas. Žmonės, norėdami jam atsidėkoti, prie slenksčio dažnai palieka dovanėlių: gėlių, saldumynų. Kartais man atrodo, kad tėtis netikras. Jis keliasi anksti ryte, kai dar vėsu, ir vaikšto tylut tylutėliai. Kartais, kai jis grįžta vėlai naktį ir pabučiuoja mane miegančią, aš prabundu ir pamatau jį. Atrodo, lyg sapnuočiau.

Myliu tave, Niša

